

OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTKÓW w WARSZAWIE

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V W X Y Z

Nr

LUBELSKIE

1. Obiekt

807

ZESPÓŁ PAŁACOWO-PARKOWY Z FOLWARKIEM

2. Czas powstania

XVIII, XIX., XX w.

3. Miejscowość

CIELEŚNICA

4. Adres

Cieleśnica

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

bialskopodlaskie

województwo

gmina

Rokitno pow. BIAŁA
PODL.

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna I.IV.1975 r.

województwo

Biała Podlaska

powiat

8. Właściciel i jego adres

Agencja Rolna Własności
Skarbu Państwa
O/Lublin

9. Użytkownik i jego adres

Spółka Pracownicza

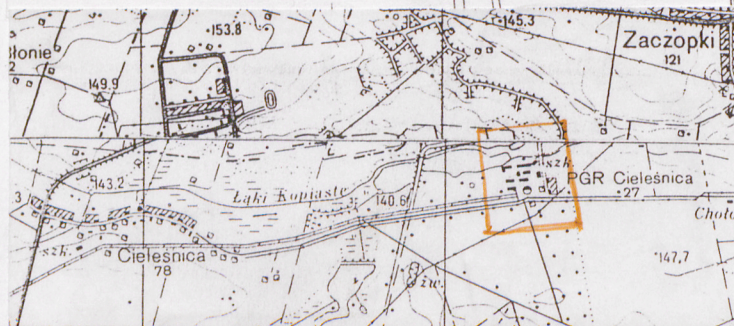
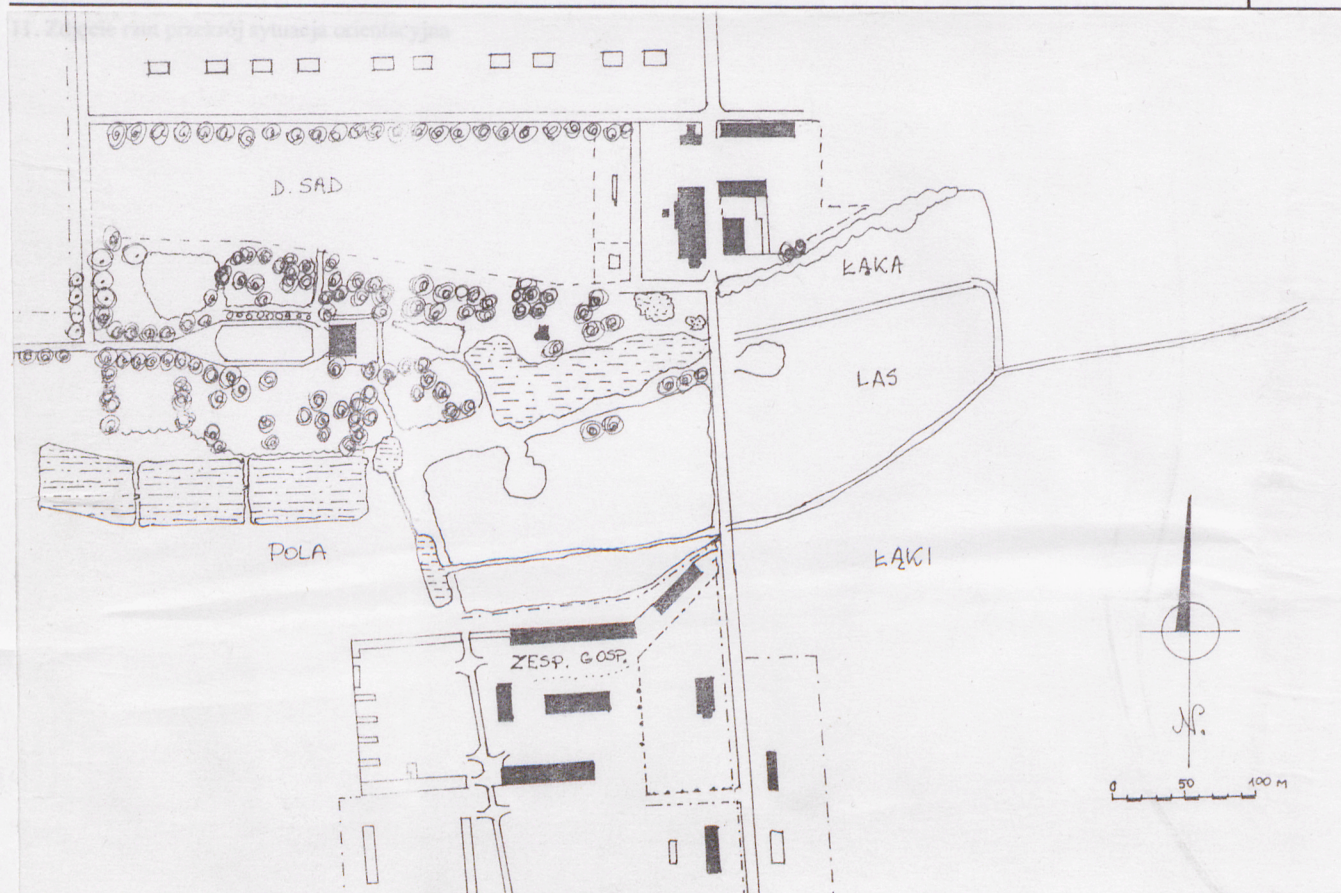
10. Rejestr zabytków

Nr

A-250

data

28.09.1967

W wieku XVI Cieleśnica była ośrodkiem średniej wielkości dóbr. Majętność miała charakter przystani. W wieku XVII i XVIII dobra cieleśnickie stały się folwarkiem hrabstwa bialskiego Radziwiłłów. W 1810 r. Andrzej Serwiński przejmując folwark, buduje pałac, oranżerię, zakłada park. W oparciu o ciek wodny tworzy system stawów i kanałów. Na pn.-wsch. od parku zakłada nowy folwark a po str. pn. hodowlę morw i jedwabników. Budynek ten adaptowany zostanie następnie na gorzelnię. Założenie podlega gruntownej przebudowie dopiero po 1878 r. Zmiany dotyczyły przebudowy części pn.zach. gdzie powstała gorzelnia, trzy czworaki. Obok folwarku wybudowano kolejne czworaki oraz szkołę. Na pocz.XX w. Cieleśnicę objął Stanisław Różyczka Rosenwerth. W czasie I-ej wojny światowej założenie uległo dewastacji. Rosenwerth w latach 1927-1929 wznosił szereg nowych budynków gospodarczych, doprowadził do Cieleśnicy linię kolejki wąskotorowej, rozbudował szkołę, utworzył w oparciu o dwa stare czworaki winiarnię. II-ga wojna światowa nie wprowadziła zmian do założenia. Po 1945 r. przejęty na Skarb Państwa. W latach 1962-64 na terenie sadu wzniesiono nowe osiedle. Obecnie przekazany przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa na rzecz Spółki Pracowniczej.

- SYTUACJA:

Zespół pałacowo-parkowy z zapleczem gospodarczym położony na wsch. od wsi, w odległości ok.1 km od wsi. Prowadzi do niego dojazd od strony wsi (polny) oraz od strony pn. droga asfaltowa łącząca się z drogą Janów Podlaski- Terespol. Teren założenia zajmuje kilkunastohektarowy obszar podzielony funkcjonalnie na trzy części. Część główna, środkowa obejmuje park, stawy parkowe, pałac, podjazd, stojącą przy głównym stawie parkowym oranżerię. W części pn.-zach. zlokalizowano zespół gorzelni, w części wsch. zespół folwarczny połączony bezpośrednio z zabudową mieszkalną (czworakami). Część ta łączy wewnętrzna droga biegnąca ze wsch. na zach. Park ogrodzony metalową siatką, w jego części środkowej, w linii wysokościowego tarasu pałac zwrócony frontem na pd.. Między pałacem a wewnętrzną drogą główny staw parkowy kształtem zbliżony do prostokąta. Przy stawie, po jego zach. stronie oranżeria zwrócona frontem na wsch., do stawu. Część folwarczna wielkością zbliżona do parku. Jej najstarsza część dotyczy parku, stanowi pn.-zach. część folwarku. W środku tej części prostokątny majdan, przy nim w zabudowie obrożnej dwie obory, dwie stodoły i spichlerz. Poza tą strefą pozostają stare budynki mieszkalne i szkoła. Te skupione zostały przy wewnętrznej drodze, w układzie kalenicowym, na wsch. skraju założenia. Zabudowę starą uzupełnia kilkanaście nowych budynków. Zespół gorzelni zajmuje teren w kształcie prostokąta ogrodzony metalową siatką. W części pd. wydłużony budynek gorzelni. Na pn. budynek winiarni, równoległy do niej ustawiony. Na pn. zach. dwa czworaki w ustawieniu do gorzelni kalenicowym. Czworak wsch. (środkowy) zamieniony na halę produkcyjną winiarni. Całość uzupełnia portiernia stojąca przy wsch. wjeździe do zespołu, w linii gorzelni.

ZIELEN - skupiona w całości w parku

WODY - kilkanaście stawów rybnych i parkowych nanizanych na ciek wodny biegnący z pd. na pn..

OGRODZENIA - współczesne, zachowane jedynie dwie słupowe bramy, zach. przy gorzelni i wsch. przy oborze I.

BUDYNKI ZABYTKOWE - pałac - założono kartę

- oranżeria - założono kartę

- gorzelnia - założono kartę

- winiarnia I - założono kartę

- winiarnia II - założono kartę

- czworak przy winiarni - założono kartę

- portiernia - założono kartę

- obora I, obora II - założono kartę

- stodoła I, stodoła II - założono kartę

- spichlerz - założono kartę

- czworak - założono kartę

- ośmiorak - założono kartę

- szkoła - założono kartę

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa 17 ha	16. Przeznaczenie pierwotne zespół pałacowo-parkowy z folwarkiem	17. Użytkowanie obecne zespół pałacowo-parkowy z folwarkiem
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja W latach 1960–1980 powstały: osiedle bloków mieszkalnych, budynki gospodarcze w osiedlu. Zespół nowych budynków w części folwarcznej, przebudowa stawów. Zmiany w nawierzchni dróg i placów.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Kompozycja przestrzenna – zachowana Funkcje – zachowane Zieleń – zaniedbana Układ wodny – zachowany Budynki – częściowo zachowane, część przebudowana, duża ilość nowych (patrz karty)	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Znalezienie nowego użytkownika.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst mgr Stanisław Bielicki 1996 r.

plany, rysunki mgr Stanisław Bielicki 1996 r.

zdjęcia, fotogr. mgr Stanisław Bielicki 1996 r.

miejsca przechowywania negatywów PSOZ O/Biała Podlaska

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisu prawa autorskiego.

22. Bibliografia

- Ewidencja zespołu pałacowo-parkowego w Cieleśnicy, 1982 r.
mpi: w PSOZ O/Biała Podlaska
- Zabytki architektury i budownictwa w Polsce, woj. bialsko-
podlaskie, ODZ W-wa 1984 r., s-155.

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

27. Załączniki

Wkładka

1. Miejscowość

CIELESNICA

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

Zespół-pałacowo-folwarczny

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

fotografie, plany

1. Miejscowość

CIELESNICA

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

Zespół pałacowo-
folwarczny

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

fotografie, plany

1. Miejscowość

CIELESNICA

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

Zespół pałacowo-parkowy
z folwarkiem

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

fotografie, plany

